

SCIENCE AND EDUCATION

ISSN 2181-0842

VOLUME 3, ISSUE 4

APRIL 2022

SCIENCE AND EDUCATION

SCIENTIFIC JOURNAL

ISSN 2181-0842

VOLUME 3, ISSUE 4

APRIL 2022

www.openscience.uz

SCIENCE AND EDUCATION
SCIENTIFIC JOURNAL VOLUME 3 ISSUE 4

Executive Secretary

Tusmatova Nozima Inomovna

Editorial board

Z.Yaxshieva

Jizzakh State Pedagogical Institute, Doctor of Chemical Sciences

S.Sangwa

African Leadership University, Doctor of Business Administration

S.Otakulov

Jizzakh Polytechnic Institute, Doctor of Physical and Mathematical Sciences

M.A.S.Khasawneh

King Khalid University, Special Education, PhD

Sh.Akramova

Military-technical Institute of the National Guard, Doctor of Pedagogical Sciences

E.M.Colocassides

College of Tourism & Hotel Management, Doctor of Science in Communication

B.Sultonov

Tashkent Pharmaceutical Institute, Doctor of Technical Sciences

Ya.L.Chernyavskaya

Tyumen State Medical University, Candidate of Philological Sciences

A.Sidiqov

Tashkent Institute of Chemical Technology, Doctor of Chemical Sciences

W.B.Vidona

Edo State University, Anatomy, PhD

B.Kucharov

Institute of General and Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences, Doctor of Technical Sciences

I.Eshmetov

Institute of General and Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences, Doctor of Technical Sciences

M.Abdullaev

Andijan State University, Doctor of Historical Sciences

Z.Tojiyeva

National University of Uzbekistan, Doctor of Geographical Sciences

N.Jiyanova

Tashkent Financial Institute, Candidate of Economic Sciences

X.Qobulov

Tashkent Financial Institute, Candidate of Economic Sciences

A.Nabiev

Tashkent Institute of Chemical Technology, PhD in Technical Sciences

A.Turgunbayeva

Namangan State University, PhD in Psychological Sciences

B.Xaynazarov

National University of Uzbekistan, PhD in Historical Sciences

M.Voxidova

Tashkent State Institute of Oriental Studies, PhD in Economics

A.Rahmonov

Republican Scientific-Practical Center, PhD in Pedagogical Sciences

G.Ochilova

Karshi Institute of Engineering and Economics, Candidate of Philosophical Sciences

B.Omonov

Karshi State University, PhD in Philosophical Sciences

O.Axmedova

Bukhara Institute of Engineering and Technology, PhD in Technical Sciences

G.Jumanazarova

Jizzakh State Pedagogical Institute, Doctor of Philological Sciences

T.Sabirjonov

Fergana Polytechnic Institute, Candidate of Technical Sciences

Sh.Ismoilov

Tashkent State Law University, Doctor of Sciences in Law

M.Rahimov

Tashkent State Law University, Doctor of Philosophy in Law

L.Rahimkulova

Tashkent State Law University, Doctor of Philosophy in Law

A.Sultonov

Jizzakh Polytechnic Institute, PhD in Economics

Mas'ul kotib

Tusmatova Nozima Inomovna

Tahririyat

Z.Yaxshieva

Jizzax davlat pedagogika instituti, kimyo fanlari doktori

S.Sangwa

African Leadership University, Doctor of Business Administration

S.Otaqulov

Jizzax politehnika instituti, fizika-matematika fanlari doktori

M.A.S.Khasawneh

King Khalid University, Special Education, PhD

Sh.Akramova

Milliy gvardiya harbiy-texnik instituti, pedagogika fanlari doktori

E.M.Colocassides

College of Tourism & Hotel Management, Doctor of Science in Communication

B.Sultonov

Toshkent farmatsevtika instituti, texnika fanlari doktori

Ya.L.Chernyavskaya

Томский государственный медицинский университет, кандидат филологических наук

A.Sidiqov

Toshkent kimyo-texnologiya instituti, kimyo fanlari doktori

W.B.Vidona

Edo State University, Anatomy, PhD

B.Kucharov

Fanlar akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti, texnika fanlari doktori

I.Eshmetov

Fanlar akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti, texnika fanlari doktori

M.Abdullayev

Andijon davlat universiteti, tarix fanlari doktori

Z.Tojiyeva

O'zbekiston milliy universiteti, Geografiya fanlari doktori

N.Jiyanova

Toshkent moliya instituti, iqtisod fanlari nomzodi

X.Qobulov

Toshkent moliya instituti, iqtisod fanlari nomzodi

A.Nabiev

Toshkent kimyo texnologiya instituti, texnika fanlari PhD

A.Turgunbayeva

Namangan davlat universiteti, psixologiya fanlari PhD

B.Xaynazarov

O'zbekiston milliy universiteti, tarix fanlari PhD

M.Voxidova

Toshkent davlat sharqshunoslik instituti, iqtisodiyot fanlari PhD

A.Rahmonov

Respublika ilmiy-amaliy markaz, pedagogika fanlari PhD

G.Ochilova

Qarshi muxandislik-iqtisodiyot instituti, falsafa fanlari nomzodi

B.Omonov

Qarshi davlat universiteti, falsafa fanlari PhD

O.Axmedova

Buxoro muxandislik-texnologiya instituti, texnika fanlari PhD

G.Jumanazarova

Jizzax davlat pedagogika instituti, filologiya fanlari doktori

T.Sabirjonov

Farg'ona politehnika instituti, texnika fanlari nomzodi

Sh.Ismoilov

Toshkent davlat yuridik universiteti, yuridik fanlari doktori

M.Rahimov

Toshkent davlat yuridik universiteti, yuridik fanlari falsafa doktori

L.Rahimkulova

Toshkent davlat yuridik universiteti, yuridik fanlari falsafa doktori

A.Sultonov

Jizzax politehnika instituti, iqtisodiyot fanlari PhD

150.	Feruz Sharifovna Negova, Oyzoda Solijonovna Umarova Effective language learning and teaching in English for specific purposes (ESP)	943
151.	Nigina Habibjon qizi Murodova Stressli vaziyatlarda psixologik himoya mexanizmining namoyon bo'lishi	947
152.	Sodiq Anvarovich Olimov Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion inklyuziv ta'limni tashkil etish	953
153.	Shamsiddin Otayev Maqom cholg'u ijrochiligida tanbur cholg'usining o'rni va uning shakllanish davri	959
154.	Акрам Абдусаматович Киличев, Амин Амруллоевич Ахмедов Копинг-ресурсы личности и адаптационный потенциал	964
155.	Zilola Ismoil qizi Qurbonova, Marjona Nodir qizi Muqimova Oilada yoshlarni tadbirkorlik faoliyatiga tayyorlashning psixologik shart-sharoitlari	969
156.	R.Jumayev Mustaqillik sharoitida milliy mafkurani shakllantirish va hayotga tatbiq etish zarurati	974
157.	Р.Жумаев Ахмад Донишининг ижтимоий адолат ва сиёсий тенглик тўғрисидаги қарашлари	981
158.	Munisxon Rabbimova Maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglari uchun innovatsion metodik platforma yaratish va uni amalda tatbiq qilishning ta'lim samaradorligidagi ahamiyati	995
159.	Rajaboy Bakhtiyorovna Khudoyberdiyeva Actuality and trends of teaching speaking in primary classes (on the material of 1-4 grades curriculum)	998
160.	Джахонгир Жалолович Рамазонов Моделирование механизмов самоуправления студентов	1003
161.	Kumushoy Nasridinovna Rahmatova O'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirishning psixologik asoslari	1012
162.	Kimyoxon Ilhomovna Ro'zieva Kasbiy tanlov tushunchasining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	1018
163.	Дилмурод Зоир угли Сафаров Квалификация уровня спортивного, акробатического, аэробного гимнастики	1025
164.	Saidabonu Baxtiyorovna To'uyboeva Marginal shaxsning ijtimoiylashuv muammolarini o'rganishda sotsiomadaniy yondashuvlar	1032
165.	Shoxrux Mansurovich Salixov, Timur Mansurovich Salixov Musobaqa oldi sportdagi stress va tayyorgarlikning psixologik tomonlari	1039
166.	Mushtariybonu To'lkinovna Sanokulova O'smirlarda tafakkur shakllanishining ijtimoiy psixologik xususiyatlari	1045
167.	Sarvinoz Hamidova, Nigora Ibragimova, D.I.Kamalova PISA - advantages of the international program	1051
168.	Nodira Oblanazarovna Sattarova Boshlang'ich maktab yoshidagi psixik jarayonlarning xususiyatlari	1055
169.	Gavhar Sattorovna Jabborova, Salima Raximovna Ruzmetova Asosiy miqdorlar ustida ishlash metodikasi	1062
170.	Shahlo Bobomurot qizi Boymurodova Tahlkali va tezkor vaziyatlarda shaxsga psixologik yordam ko'rsatish uslubi	1065
171.	Shahnoza Aripovna Rustamova, Munavvar Xaydarovna Rashidova Formation of self-assessment competence of primary school students in foreign language teaching	1075
172.	Tolib Tavakkalovich Shikarov Akmeologik yondashuvlar asosida o'qituvchi kasbiy mahoratini oshirish	1081

Musobaqa oldi sportdagi stress va tayyorgarlikning psixologik tomonlari

Shoxrux Mansurovich Salixov
Timur Mansurovich Salixov
Buxoro davlat universiteti

Annotatsiya: Mazkur maqolada sportchi yoshlarning mashg'ulot jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan jismonan va ruhan toliqishlari, ayniqsa kata musobaqalar oldidan ularda yuzaga keladigan psixologik muammolar stress holatlari ularni oldini olish kabi jarayonlar yoritilgan.

Kalit so'zlar: Sport murabbiysi, sport faoliyati, jismoniy tarbiya, Stress, sport psixologiyasi, Chempion sportchi.

Psychological aspects of stress and preparation in sports before the competition

Shokhrukh Mansurovich Salikhov
Timur Mansurovich Salikhov
Bukhara State University

Abstract: This article describes the physical and mental fatigue that young athletes may experience during training, especially the psychological problems they face before major competitions, stressful situations, and how to prevent them.

Keywords: Sports coach, sports activities, physical education, Stress, sports psychology, Champion athlete.

Respublikamizda sportning davlat siyosati darajasiga ko'tarilganligi, sog'lom va barkamol avlodni tarbiyalashga ustuvor ahamiyat berilayotganligi hamda buning har tomonlama mukammal qonuniy va tashkiliy asoslari yaratilganligi tufayli sport talaba yoshlar o'rtasida sog'lom turmush tarzini shakllantiruvchi, ularni jismoniy hamda ma'nan barkamol etib tayyorlash borasida asosiy omilga aylanib borayotgani muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Prezidentimizning sportga qaratayotgan e'tiborlari sportchilarimizga hech kimdan kam bo'lmagan sharoitlarning yaratib berilishi ularning jahonda yetakchi bo'lgan davlatlarning sportchilari bilan tengma teng hatto ulardan ancha ildamlab ketishini yaqqol misol qilib ko'rsatishimiz mumkin bo'ladi.

Sport musobaqalarida yuqori natijalarga erishish uchun hozirda nafaqat jismoniy holat balki yangi innovatsiyalarning kirib kelishi ham juda muhim rol o'ynamoqda. Ya'ni sportni ilmiy metodologik jihatdan ham o'rganish natijalarning keskin o'zgarishiga sabab bo'lishini aytish joiz. Bunga misol qilib Rio-2016 olimpiadasini bundan tashqari Tokio-2020 olimpiadalarini ko'rsatishimiz mumkin bo'ladi. Oxirgi ikki olimpia o'yinlarida ham mamlakatimiz sportchilari eng yuqori ko'rsatkichlarga erishayotganligi innovatsiyani sportga jalb etishning sportdagi holatlarni ilmiy jihatdan tadbiq etishning yaqqol misoli desak mubolag'a bo'lmaydi.

Eng muhim faktorlar sifatida yetishib kelayotgan yosh avlodni hozirgi championlarimizga munosib zahira qilib tarbiyalash muhim jarayonlardan biri hisoblanadi. Ko'p hollarda kata musobaqalar oldidan bo'li o'tadigan tayyorgarlik jarayonida yosh sportchilarimizning psixologik zo'riqishga uchrashini ko'rishimiz mumkin bo'ladi. Bu nima degani? Ya'ni sport musobaqalarining faktoriga qarab sportchi yoshlar o'z ruhiyatini jilovlay olishi uchun sportdagi psixologning o'rni juda muhim bo'lishi ko'p hollarda alohida ta'kidlab o'tiladi.

Juda ko'p ta'kidlab o'tiladi ya'ni bizdagi sport holatlarida murabbiy ko'p qirrali rolni bajaradi:

1. Sport murabbiysi murabbiy sifatida.
2. Sport murabbiysi psixolog rovida.
3. Sport murabbiysi ota-ona sifatida.
4. Sport murabbiysi doctor sifatida.

Albatta o'z shogirdini murabbiy kabi hech bir shaxs tushuna olishi juda qiyin. Ko'plab olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki murabbiy shaxsi o'z shogirdini qaysi bir musobaqaga tayyorlamasin uni har bir atrofdagi holatdan qizg'anishi va atrofdagi hech bir shaxsni unga yordam berishini xohlamasligi juda ko'p marotaba o'z isbotini topgan. Ko'plab sport psixologlari yoki umumiy psixologlarning tavsiyasiga ko'ra sportchi shaxsini tarbiyalashda har bir mutaxassisning o'rni alohida ahamiyat kasb etadi.

Jamoaviy sport turlari rivojlanishi respublikamizda yakka kurash sport turlarida ancha orqada qolayotganligi juda ko'p marotaba ta'kidlab kelinadi. Bu savol kelib tushganida juda ko'p mutaxassislar har javob berishga harakat qilishadi. Birovlar buni murabbiylarning saviyasi bilan bog'lasa boshqa bir fikrdagilar bizda yakka kurash uchun bolalarimizning antropometrik kelib chiqishi mos kelishii aytib o'tishadi. Lekin har doim bir savol hammani qiynashi bu bor haqiqat ya'ni qanday antropometrik ko'rsatkichlari zo'r bo'lgan yosh avlod sportchilarimizni jamoaviy sport turlarida kamchiliklari bo'lishi mumkin deb? Ko'plab jarayonlarda murabbiy bilan bu vaziyatni bog'laydilar ammo bizdadgi boshida aytib o'tganimizdek har sohada o'z mutaxassisining ishlashi bu jarayonlarni ijobiy holatga kelishiga ancha ko'maklashishi bor haqiqat.

Juda ko'p olib borilgan muzokara va munozaralar davomida jamoaviy sport turlaridagi eng qiyin muammo bu texnik va taktik muammo ekanligi ta'kidlanadi.

Sportchining oldindagi musobaqalarga taktik harakatlarini rejalashtirish antitsipatsiya, ya'ni oldindan ko'ra bilish, bashorat qilish jarayonlariga asoslanadi. Ko'p hollarda yosh sportchilarda bu jarayon murabbiy yordamida olib boriladi. Umuman olganda, antitsipatsiya - bu odamning muayyan fazo va vaqtda ilg'orlik bilan harakatlanish qobiliyatidir. Antitsipatsiyaning voqelikni oldindan ifodalash shakli sifatidagi ko'rinishlari juda turlichadir. Ular miyaning "ayni paytdagi ta'sir ko'rsatayotgan stimulga javoban oldinga - kelajakka o'tib ketishi" bilan izohlanadi (A.K.Anoxin). S.G.Gellershteyn ta'kidlaganidek, "hech bir fikr va hech qanday tafakkur tarzi hech qachon yangidan hosil qilinmaydi, balki ular o'tmishning mahsulidir ... Harakatlarda esa nafaqat qo'zg'atuvchiga, ya'ni ushbu ma'noni anglatuvchi tom ma'nodagi qo'zg'atuvchiga nisbatan yo'nalganlik ifodalanadi, balki ayni paytda shart- sharoitlardagi hali shakllanib ulgurmagan, ba'zan ayrim bilinar-bilinmas belgilar orqali yaqin kelajak haqida ma'lumot beruvchi o'zgarishlarga ham yo'nalganligi ifodalanadi". Sportchi faoliyatining antitsipatsiya diapazoni nihoyatda kengdir. Uning asosida masalan, o'q otish bo'yicha sportchi otilgan o'qi nishonga borib tegishi uchun harakatdagi nishonning ilgariga surilish miqdorini aniqlaydi. Sportchi oldida turgan musobaqalar uchun jangni olib borishdagi taktik reja~ini tuzishda raqibning kutilgan xatti-harakatlarini avvaldan ko'ra bilishi mumkin. Har qanday antitsipatsiya samaradorligiga erishish uchun bir qator psixik jarayonlar asos bo'lib xizmat qiladi. Ba'zi holatlarda bunday samaradorlik harakatdagi obyektlar, masalan, uchib borayotgan to'p, sport o'yinlarida harakatlanayotgan o'yinchini aktual idrok etishga asoslansa, boshqa holatlarda xotiradagi obrazlarga, tafakkur va ijobiy xayolga asoslanadi. Masalan, bokschi tomonidan jangni yuritish bo'yicha reja loyihalashtirilayotganda yoki slalomist tomonidan trassani bosib o'tish loyihalashtirilayotganda kuzatish mumkin. Sportdagi taktik tayyorgarlikning psixologik asoslari Futbol jamoalaridagi darvozabonlarda fazo va vaqt antitsipatsiyasi samaradorligini o'rganish bo'yicha tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, (Ye.N.Surkov, Yu.S.Yakobson) darvozabonlar turli masofadan turib to'pni tutib olishda oldindan harakatlanish shaklidagi usulni qo'llaydilar. Ana shunday, oldindan harakatlanish davornida fazo va vaqt noaniqligi, ya'ni to'p hozir chap tomonga uchadimi yoki o'ng tomonga uchadimi degan savolga javob beriladi. Oldindan bilish samaradorligi va qabul qilingan qarorning to'g'riligi aksariyat hollarda to'pni tepayotgan o'yinchining ko'z orqali bilish mumkin bo'lgan belgilarini aniq ajrata bilishiga asoslanadi. Bunday belgilar quyidagilar bo'lishi mumkin: futbolchining tayanib turgan oyoq kaftining holati (uning to'pdan uzoqligi va qayrilgan holati), tepayotgan oyog'ining holati (tizzasining knptok ustidagi holati), va har ikki oyog'ining soni oralig'idagi burchaklar. Xuddi mana shu ma'lumotlar va belgilarni his etish darvozabonga, hali to'p tepilmasdan

turib uning qaysi yo'nalishga (chapgami, o'nggami) harakatlanishini bilish va unga munosib tarzda javob harakatini qilish imkoniyatini beradi. Raqibning hali bajarmagan harakatlarini aniqlash jarayonini oldindan qilinayotgan bashorat sifatida ko'rib chiqish lozim. Bu eng yaxshi natijaga qanday erishish mumkin degan xayoliy savolga javob topish deganidir. Ya'ni, bu savolning javobi hamisha sportchilar o'zlarining va raqiblarning taktik xatti-harakatlarini belgilab beruvchi antitsipatsiya rejalariga ega bo'lishlari kerak, demakdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ахмадов, Н. Р. (2022). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РЕАБИЛИТАЦИИ ДИЗАДАПТИРОВАННЫХ ПОДРОСТКОВ. INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL, 3(3), 79-84.
2. Ахмадов, Н. Р. (2022). Социально-психолого-педагогическая реабилитация дезадаптированных подростков. Science and Education, 3(2), 1045-1053.
3. Axmadov, N. R. (2022). Dezadaptatsiya va uning o'smir xulqida na'moyon bo'lishi. Science and Education, 3(3), 389-395.
4. Рустамов, Ш. Ш. (2022). ОСОБЕННОСТИ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПРАКТИЧЕСКИЙ ПСИХОЛОГОВ. INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL, 3(3), 59-64.
5. Рустамов, Ш. Ш. (2022). Корреляционный анализ пример по психологии. Корреляции в психологии. Science and Education, 3(3), 1100-1106.
6. Ахмедов, А. А., & Зикийева, М. М. (2020). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНОГО ВООБРАЖЕНИЯ У ПОДРОСТКОВ. Новый день в медицине, (1), 151-154.
7. Гайбуллаев, А. А. Психология: происхождение и структура научного факта. Вестник интегративной психологии, 19(19), 115-119.
8. G'aybulloyev, A. A. (2021). Sportchilarda hissiy-irodaviy sifatlar shakllanishining psixologik mexanizmlari. Psixologiya ilmiy jurnali, 92-96.
9. Abdurozikovna, S. D. (2014). Social intelligence: general defining moment. Austrian Journal of Humanities and Social Sciences, (3-4), 154-155.
10. Сабилова, Д. А. (2016). Олий таълим муассасаларида масофавий таълимни жорий этиштехнологиялари. Современное образование (Узбекистан), (11), 14-20.
11. Гайбуллаев, А. А. Психология: происхождение и структура научного факта. Вестник интегративной психологии, 19(19), 115-119.

12. ҲАКИМОВА, Ф. Х. Мослаша олмаслик хусусиятларининг мактабгача ва кичик мактаб ёшидаги болаларда турли психологик кўринишлари. PSIXOLOGIYA Учредители: Бухарский государственный университет, (4), 86-88.
13. Sarvinoz, Q. (2022). EMOTIONAL UNDERSTANDING OF INDIVIDUALS THE ROLE OF EMOTIONS. ResearchJet Journal of Analysis and Inventions, 3(1), 12-18.
14. Qosimova, S. B. (2021). O'SMIRLIK DAVRIDAGI O'QUVCHILARDA IJTIMOIIY INTELEKT MUAMMOSINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. Oriental Art and Culture, 2(4), 554-559.
15. Исмадова, Д. Т. (2020). ОТА-ОНАЛИК МАЪСУЛИЯТИНИНГ ФАРЗАНДЛАР ТАРБИЯСИГА ПСИХОЛОГИК ТАЪСИРИ. Oriental Art and Culture, 1(3), 452-456.
16. Ismatova, D. T. Y. (2021). Oiladagi ajrimlar psixologik muammosi sifatida. Oriental Art and Culture, (8), 184-190.
17. Murtazoyevna, Q. D., & Jamilovna, A. Z. (2021). FEATURES OF EMOTIONS IN THE UPBRINGING OF CHILDREN. ResearchJet Journal of Analysis and Inventions, 2(04), 60-64.
18. Murtazoyevna, Q. D. (2021). Yosh oilalarda oilaviy munosabatning shakllanishining psixologik xususiyatlari.
19. Жумаев, Н. З. (2022). Мотивация агрессивного поведения у педагогов. Science and Education, 3(3), 969-974.
20. Жумаев, Н. З. (2022). Проявление агрессии в профессиональной деятельности учителя. Science and Education, 3(2), 1132-1139.
21. Аманов, Д. Р., & Рузиев, У. М. (2016). Социально-психологический климат в коллективе. NovaInfo. Ru, 3(57), 550-556.
22. Roziyev, U. (2021). ХАРАКТЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ СОЦИОФОБИИ У ПОДРОСТКОВ. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 7(7).
23. Roziyev, U. (2021). РАБОТА С ДЕТЬМИ ИЗ НЕБЛАГОПОЛУЧНЫХ СЕМЕЙ. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 22(22).
24. Umedjanova, M. L., Salikhov, S. M., & Salikhov, T. M. (2022). The Role of National Education in Preparing Young People for Family Life. EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION, 2(2), 271-276.
25. Salixov, S. M., & Salixov, T. M. (2022). Bo'lajak jismoniy madaniyat o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligini shakllantirish. Science and Education, 3(3), 1013-1019.

26. Салихов, Т. (2021). Psychological Characteristics Of Increasing Cognitive Activity In Elementary School Students. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 7(7).

27. Ахмедова, З. Ж. (2021). Issues of formation of youth preparation for family life European Scholar Journal (ESJ) Available Online at: <https://www.scholarzest.com> Vol. 2 No. 4.

28. Ахмедова, З. Ж. (2020). Психологические основы развития возможностей интеллектуального творчества молодежи в образовательном процессе. Academy Научно-методический журнал, 5, 56.

29. Усманова, М. Н. (2021). ПРИОРИТЕТНОСТЬ ИНТЕГРИРОВАНИЯ И СБЛИЖЕНИЯ ТЕХНОЛОГИЙ ОРГАНИЗАЦИИ И МЕТОДОВ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В УСЛОВИЯХ КОРОНАВИРУСА. СУЧАСНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ВИМОГИ ДО ПІДРУЧНИКА ДЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, 108.

30. Усманова, М. Н. (2017). ОДИНОЧЕСТВО КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ ФЕНОМЕН В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ. In Психология XXI столетия (pp. 407-411).

31. Назарова, М. М. К. (2022). Профилактика девиаций в подростковый период. Science and Education, 3(2), 1306-1312.

32. Nazarova, M. (2021). THE ROLE OF RELIGIOUS PSYCHOLOGY IN PERSONAL EDUCATION. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 7(7).